

Nauczyciel odpowiada nie tylko za sukcesy edukacyjne swoich uczniów. Wśród jego obowiązków oraz zadań do wykonania znajduje się jedna ważna kwestia, o której wciąż mówi się za mało. Chodzi o konstruktywne zarządzanie konfliktami. Techniki mediacyjne to jedno z najlepszych narzędzi pozwalających na skuteczne osiągnięcie porozumienia pomiędzy zwaśnionymi stronami: uczniami, nauczycielami oraz rodzicami.

Nauczyciel, który twierdzi, że „w jego klasie lub u niego na lekcji nie ma żadnych konfliktów”, to zwykle osoba ograniczająca się wyłącznie do kształtowania procesów dydaktycznych i skrupulatnego realizowania podstawy programowej. Niestety lekceważenie procesów grupowych, ignorowanie znaczenia relacji i bagatelizowanie pozytywnego klimatu nie sprzyja uczeniu się uczniów na zajęciach. Postawa nauczyciela skoncentrowana wyłącznie na dydaktyce może mieć negatywny wpływ na efektywność nauczania oraz na niezadowalające osiągnięcia uczniów. Każdy zespół jest żywym organizmem, który posiada zróżnicowane potrzeby i możliwości. Zrozumiałe i całkiem naturalne jest, że pojawiają się w nim różnice zdań, poglądów i wartości. Stąd biorą się różnorakie konflikty.

Ważne!

Największego wsparcia w radzeniu sobie z problemami, trudnymi sprawami, sporami i konfliktami potrzebują uczniowie. To oni są najbardziej narażeni na doświadczanie rozmaitych nieporozumień. Trzeba wskazywać im dobre wzorce otwartej komunikacji, kreatywnego poszukiwania rozwiązań, radzenia sobie z problemami, podejmowania decyzji, nawiązywania współpracy w zespole, dochodzenia do porozumienia i ugody.

Techniki mediacyjne stosowane przez odpowiednio do tego przygotowanych nauczycieli mediatorów to narzędzia pozytywnego oddziaływania wychowawczego. Dzięki ich obecności w przestrzeni szkoły uczniowie, rodzice i nauczyciele doświadczają, jak świadomie, samodzielnie oraz konstruktywnie komunikować się z drugim człowiekiem oraz dochodzić razem z nim do porozumienia bez przemocy.

Wdrożenie procedury mediacji w szkole

Idea sprawiedliwości naprawczej jest znana i praktykowana w wielu polskich szkołach. W mediacjach szkolnych, którym nadano formalny status proceduralny, z powodzeniem uczestniczą nauczyciele, wychowawcy, uczniowie oraz rodzice. Zanim jednak w placówce zostanie wdrożony projekt mediacji szkolnych, a wyznaczony przez dyrektora szkoły do tej roli nauczyciel zacznie pełnić funkcję mediatora, dyrektor wraz z radą pedagogiczną w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę oraz z radą rodziców i samorządem uczniowskim muszą uwzględnić w podstawowych dokumentach szkoły odpowiednie zapisy o procedurze polubownego rozstrzygania sytuacji konfliktowych. Zapisy dotyczące formalnych ram mediacji szkolnych powinny znaleźć się w:

- statucie szkoły,
- programie wychowawczo-profilaktycznym,
- koncepcji funkcjonowania i rozwoju szkoły,
- planach pracy: pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa,
- planach doskonalenia zawodowego nauczycieli,
- rocznym planie pracy szkoły,
- regulaminie organizacji pracy szkoły,
- regulaminie mediacji szkolnych.

Przykład 1. Brak zgody rodziców na mediacje

Opis konfliktu: Matka ucznia II klasy szkoły podstawowej ma problemy z rodzicami innych dzieci w klasie. Zapowiedzieli jej, że zgłoszą sprawę na policję i do sądu. Chodzi o to, że jej syn bije

kolegów. Twierdzi, że broni się w ten sposób przed ich prowokacjami. Wychowawca interweniował na początku konfliktu, teraz jednak wycofał się ze sporu w obawie przed groźbami rodziców. Sugerował matce przepisanie syna do innej szkoły. W konflikt włączyła się dyrektorka szkoły, w celu rozwiązania problemu proponując spotkania mediacyjne z nauczycielem pełniącym funkcję mediatora szkolnego. Rodzice nie wyrazili na nie zgody. Stwierdzili, że to za długo potrwa i żadnych efektów nie przyniesie, a spór trzeba rozwiązać szybko, dlatego tylko policja może pomóc.

Komentarz: Rodzice powinni zostać wyedukowani na temat mediacji podczas przygotowanego spotkania wzbogaconego o praktyczny warsztat. Otrzymaliby wówczas pełną wiedzę, że mediacja szkolna pozwala na konstruktywne i samodzielne rozwiązanie konfliktu na podstawie określonych ram formalnych, dostosowane do potrzeb stron oraz charakteru sporów. Jeszcze wcześniej mediacja powinna być formalnie usankcjonowana i wpisana w kulturę organizacyjną placówki jako procedura. Społeczność musi znać jej zasady i akceptować taki sposób dochodzenia do porozumienia. W tym konkretnym przypadku zabrakło zapisów o mediacji w dokumentach szkoły, a uczniowie, rodzice i nauczyciele nie posiadali o niej żadnych wiarygodnych informacji. W konsekwencji trudno było proponować rozwiązanie konfliktu z wykorzystaniem mediacji przez nieznanego nikomu nauczyciela mediatora.

Jakie kompetencje powinien mieć mediator w szkole?

Nauczyciel mediator ma kluczowe znaczenie dla efektywności mediacji prowadzonej w szkole. To od niego zależy, jak dobra będzie mediacja oraz w jakim stopniu jej cele zostaną zrealizowane. Co zatem definiuje nauczyciela jako mediatora, dla którego priorytetowym zadaniem jest wspomaganie skonfliktowanych stron w osiągnięciu ugody?

Nauczyciel powinien dobrze zaprezentować siebie w roli mediatora. Przy czym nie chodzi tutaj o jego wygląd zewnętrzny, ale o wizerunek wzbudzający szacunek oraz uznanie w środowisku szkolnym. Ważne jest bycie wiarygodnym, przekonującym oraz komunikatywnym. Aby stawiać czoła różnym skomplikowanym sytuacjom, nauczyciel powinien być pewny siebie oraz przekonany do stosowanych przez siebie technik mediacyjnych na rzecz wspierania zwaśnionych stron. Ważne kompetencje kluczowe w zarządzaniu konfliktem (oczekiwane umiejętności osobiste) to m.in.: aktywne słuchanie, asertywność, empatia, negocjowanie oraz porozumiewanie się.

Wymienione kompetencje są równie ważne jak odpowiednie przygotowanie merytoryczne nauczyciela mediatora. Nauczyciele chcący poszerzyć własny warsztat pracy o techniki mediacyjne mogą skorzystać z licznych form doskonalenia w zakresie mediacji. Do dyspozycji mają webinary, warsztaty, kursy oraz studia podyplomowe organizowane przez różnorodne ośrodki w całej Polsce. Trzeba jednak pamiętać o tym, że wysokie kwalifikacje potwierdzone uzyskanymi certyfikatami w przypadku pełnienia funkcji mediatora szkolnego nie wystarczą, bowiem dla nauczyciela mediatora współpracującego ze zróżnicowanymi zespołami uczniów i uczennic kluczowe są ww. kompetencje.

Warto wspomnieć w tym miejscu o tym, że prowadzenie mediacji oraz udzielanie wsparcia w trudnych sytuacjach konfliktowych lub kryzysowych to zadanie wchodzące w zakres obowiązków pedagoga i psychologa szkolnego. Prowadzenie działań mediacyjnych oraz interwencyjnych w przypadku sytuacji kryzysowych w szkole odbywa się w ramach organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Również dyrektor szkoły jest obowiązany do konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w zarządzanej przez niego placówce oświatowej. Nie oznacza to bynajmniej, że prowadzenie mediacji należy wyłącznie do kompetencji nauczycieli specjalistów oraz pracodawcy. W praktyce funkcję mediatora szkolnego może pełnić nauczyciel wyznaczony przez dyrektora zgodnie z wypracowaną i obowiązującą w placówce odpowiednią procedurą rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem mediacji szkolnych.

Przykład 2. Nieskuteczna pomoc nauczyciela

**Aby czytać dalej, potrzebujesz pełnego dostępu.
Przeglądaj wszystkie materiały w ramach abonamentu lub
prenumeraty.**

Korzyści:

- nielimitowany dostęp do treści,
- aktualizacje materiałów w niezbędnikach, nawet do 2 razy w tygodniu,
- e-czasopisma w nowej, wygodnej formie,
- dodatkowe materiały i wzory dokumentów do pobrania,
- dostęp do porad cenionych ekspertów i praktyków,
- zniżki na kolejne produkty, szkolenia i webinary

i znacznie więcej...

**Zamów na: www.platformamm.pl
lub skontaktuj się z nami: 800 702 902, bok@oficynamm.pl**